

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

11 septembrie 2014*

„Trimitere preliminară — Sistem național de sprijin care prevede acordarea de certificate verzi negociabile pentru instalațiile aflate în regiunea vizată care produc energie electrică din surse de energie regenerabile — Obligația furnizorilor de energie electrică de a remite anual autorității competente o anumită cotă de certificate — Refuzul de a lua în considerare garanțiile de origine provenite din alte state membre ale Uniunii Europene și din statele părți la Acordul privind SEE — Amendă administrativă în cazul neremiterii certificatelor — Directiva 2001/77/CE — Articolul 5 — Libera circulație a mărfurilor — Articolul 28 CE — Articolele 11 și 13 din Acordul privind SEE — Directiva 2003/54/CE — Articolul 3”

În cauzele conexate C-204/12-C-208/12,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Belgia), prin deciziile din 16 aprilie 2012, primite de Curte la 30 aprilie 2012, în procedurile

Essent Belgium NV

împotriva

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt,

cu participarea:

Vlaams Gewest,

Vlaamse Gemeenschap (C-204/12, C-206/12 și C-208/12),

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, domnul J. Malenovský și doamna A. Prechal (raportor), judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 martie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Essent Belgium NV, de D. Haverbeke și de W. Vandorpe, avocatul;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt, Vlaams Gewest și Vlaamse Gemeenschap, de S. Vernailen și de B. Goosens, avocaten;
  - pentru guvernul olandez, de B. Koopman, de M. Bulterman și de C. Wissels, în calitate de agenți;
  - pentru Comisia Europeană, de O. Beynet, de K. Herrmann și de E. Manhaeve, în calitate de agenți,
- după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 mai 2013,
- pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolelor 18 TFUE, 34 TFUE și 36 TFUE, a articolelor 4, 11 și 13 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4, denumit în continuare „Acordul privind SEE”), a articolului 5 din Directiva 2001/77/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2001 privind promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile pe piața internă a electricității (JO L 283, p. 33, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 36) și a articolului 3 din Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE (JO L 176, p. 37, Ediție specială, 12/vol. 2, p. 61).
- 2 Aceste cereri au fost prezentate în cadrul unor litigii dintre Essent Belgium NV (denumită în continuare „Essent”), pe de o parte, și Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (Autoritatea de Reglementare a Pieței Gazului și Energiei Electrice, denumită în continuare „VREG”), Vlaams Gewest (Regiunea Flamandă) și Vlaamse Gemeenschap (Comunitatea Flamandă), pe de altă parte, având ca obiect amenzi administrative aplicate de VREG societății Essent pentru neprezentarea certificatelor care dovedesc producerea din surse de energie regenerabile a cantității de energie electrică menționate în acestea (denumite în continuare „certIFICATE VERZI”).

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2001/77

- 3 Directiva 2001/77 a fost abrogată, începând de la 1 ianuarie 2012, prin Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO L 140, p. 16). Ținând seama însă de data faptelor din litigiile principale, trebuie să se ia în considerare dispozițiile Directivei 2001/77.
- 4 Potrivit considerentelor (1)-(3), (10), (11), (14) și (15) ale Directivei 2001/77:
„(1) Potențialul de exploatare a surselor de energie regenerabile este utilizat în prezent sub capacitate în Comunitate. Comunitatea recunoaște necesitatea promovării surselor de energie regenerabile ca o măsură prioritară, deoarece exploatarea lor contribuie la protecția mediului și la dezvoltarea durabilă. În plus, aceasta poate duce la crearea unor locuri de muncă pe plan local, poate avea un

impact pozitiv asupra coeziunii sociale, poate contribui la siguranța aprovizionării și poate accelera atingerea obiectivelor de la Kyoto. Este, în consecință, necesar să se asigure exploatarea mai bună a acestui potențial în cadrul pieței interne a electricității.

- (2) Promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile este o prioritate comunitară importantă, [...] din motive de securitate și diversificare a aprovizionării cu energie, de protecție a mediului și de coeziune socială și economică. [...]
- (3) Intensificarea utilizării electricității produse din surse de energie regenerabile constituie o componentă importantă a pachetului de măsuri necesare pentru respectarea Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice și a oricărui pachet de măsuri destinat respectării angajamentelor ulterioare.

[...]

- (10) În temeiul prezentei directive, statele membre nu au obligația de a recunoaște achiziția unei garanții de origine din alte state membre sau achiziția corespunzătoare de electricitate ca o contribuție la îndeplinirea unui contingent național obligatoriu. Totuși, pentru a facilita comerțul cu electricitate produsă din surse de energie regenerabile și pentru a mări transparența alegerii pe care consumatorii trebuie să o facă între electricitatea produsă din surse de energie neregenerabile și electricitatea produsă din surse de energie regenerabile, este necesară garanția de origine a acestei energii electrice. Regimurile prevăzute pentru garanția de origine nu dau naștere, prin natura lor, dreptului de a beneficia de mecanismele naționale de sprijin instituite în diferite state membre. Este important ca toate formele de electricitate produsă din surse de energie regenerabile să fie acoperite de astfel de garanții de origine.

- (11) Este important să se facă o distincție clară între garanțiile de origine și certificatele verzi de schimb.

[...]

- (14) Statele membre aplică diferite mecanisme de sprijin pentru sursele de energie regenerabile la nivel național, inclusiv certificate verzi, sprijin pentru investiții, scutiri sau reduceri de taxe, rambursări de taxe și regimuri de susținere directă a prețurilor. Un mijloc important de atingere a obiectivului prezentei directive este garantarea funcționării adecvate a acestor mecanisme, până la punerea în funcțiune a unui cadru comunitar, în scopul de a păstra încrederea investitorilor.
- (15) Este totuși prematură stabilirea unui cadru la nivel comunitar cu privire la regimurile de sprijin, având în vedere experiența limitată a regimurilor naționale și cota prezentă relativ scăzută de electricitate produsă din surse de energie regenerabile, al cărei preț este susținut în Comunitate.”

5 Articolul 1 din Directiva 2001/77 prevedea:

„Obiectul prezentei directive este de a promova creșterea contribuției surselor de energie regenerabile la producția de electricitate pe piața internă de electricitate și de a pune bazele unui viitor cadru comunitar în acest domeniu.”

6 Potrivit articolului 2 din această directivă, intitulat „Definiții”:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[...]

(d) «consum de electricitate» înseamnă producția națională de electricitate, inclusiv autoproducția, plus importurile, minus exporturile (consumul național brut de energie electrică).

[...]

7 Articolul 3 alineatele (1) și (2) din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a încuraja un consum mai ridicat de electricitate produsă din surse de energie regenerabile, în conformitate cu obiectivele orientative naționale prevăzute la alineatul (2). Aceste măsuri trebuie să fie proporționale cu obiectivul care trebuie atins.

(2) Până la 27 octombrie 2002 și în continuare la fiecare cinci ani, statele membre adoptă și publică un raport care stabilește, pentru următorii zece ani, obiectivele orientative naționale pentru consumul viitor de electricitate produsă din surse de energie regenerabile, sub forma unui procentaj din consumul de electricitate. [...] Pentru stabilirea acestor obiective până în anul 2010, statele membre:

— țin cont de valorile de referință din anexă;

— se asigură că obiectivele sunt compatibile cu orice angajamente naționale acceptate în contextul angajamentelor privind schimbările climatice acceptate de Comunitate în conformitate cu Protocolul de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice.”

8 Intitulat „Sisteme de sprijin”, articolul 4 din aceeași directivă era redactat în următorii termeni:

„(1) Fără a aduce atingere articolelor 87 și 88 din [T]ratat[ul CE], Comisia [Europeană] evaluează aplicarea mecanismelor utilizate în statele membre conform cărora un producător de electricitate beneficiază, în baza reglementărilor emise de autoritățile publice, de un sprijin direct sau indirect și care ar putea avea ca efect limitarea schimburilor, ținând cont că acestea contribuie la obiectivele prevăzute la articolele 6 și 174 din tratat.

(2) Comisia prezintă, până la 27 octombrie 2005, un raport bine documentat privind experiența câștigată cu privire la aplicarea și coexistența diferitor mecanisme prevăzute la alineatul (1). Raportul evaluează succesul, inclusiv raportul costuri-beneficii, al sistemelor de sprijin prevăzute la alineatul (1) în ceea ce privește promovarea consumului de energie electrică produsă din surse de energie regenerabile în conformitate cu obiectivele orientative naționale prevăzute la articolul 3 alineatul (2). Dacă este necesar, acest raport este însoțit de o propunere de cadru comunitar pentru programele de sprijin pentru energia electrică produsă din surse de energie regenerabile.

[...]

9 Articolul 5 din Directiva 2001/77, intitulat „Garanția de origine a electricității produse din surse de energie regenerabile”, prevedea:

„(1) Statele membre se asigură, până la 27 octombrie 2003, că originea electricității produse din surse de energie regenerabile poate fi garantată ca atare în sensul prezentei directive, în conformitate cu criteriile obiective, transparente și nediscriminatorii stabilite de fiecare stat membru. Statele membre se asigură că este emisă o garanție de origine în acest sens ca răspuns la o cerere.

[...]

(3) O garanție de origine:

- menționează sursa de energie din care a fost produsă energia electrică, specificând datele și locul producerii și, în cazul instalațiilor hidroelectrice, indicând capacitatea;
- permite producătorilor de electricitate din surse de energie regenerabile să demonstreze că electricitatea pe care o vând este produsă din surse de energie regenerabile, în sensul prezentei directive.

(4) Aceste garanții de origine, emise în conformitate cu alineatul (2), sunt recunoscute reciproc de statele membre, exclusiv ca dovadă a elementelor prevăzute la alineatul (3). Orice refuz de recunoaștere a garanției de origine ca dovadă, în special din motive care țin de prevenirea fraudelor, trebuie să se bazeze pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. În cazul unui refuz de a recunoaște o garanție de origine, Comisia poate obliga partea care refuză să o recunoască, în special ținând cont de criteriile obiective, transparente și nediscriminatorii pe care se bazează această recunoaștere.

[...]"

- 10 Astfel cum reiese din primul paragraf al anexei la Directiva 2001/77, aceasta oferă valori de referință pentru stabilirea obiectivelor orientative naționale cu privire la electricitatea produsă din surse de energie regenerabile, prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din această directivă. Reiese din tabelul care figurează în această anexă și din explicațiile aferente acestuia că valorile de referință menționate privesc, pentru fiecare stat membru, pe de o parte, „producția internă” de energie electrică produsă din surse de energie regenerabile în 1997 și, pe de altă parte, ponderea procentuală de energie electrică produsă din surse de energie regenerabile din consumul de electricitate pentru anii 1997 și, respectiv, 2010, această proporție fiind „[calculată] pornind de la producția internă de [energie electrică produsă din surse de energie regenerabile] împărțită la consumul intern brut de electricitate”.
- 11 Directiva 2001/77 a fost integrată în Acordul privind SEE prin Decizia nr. 102/2005 a Comitetului mixt al SEE din 8 iulie 2005 de modificare a anexei IV (Energie) la Acordul privind SEE (JO L 306, p. 34). Decizia menționată a intrat în vigoare la 1 septembrie 2006.

Directiva 2003/54

- 12 Directiva 2003/54 a fost abrogată, începând de la 3 martie 2011, prin Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE (JO L 211, p. 55). Ținând seama însă de data faptelor din litigiile principale, trebuie să se ia în considerare dispozițiile Directivei 2003/54.
- 13 Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2003/54 prevedea:
- „Pe baza organizării lor instituționale și cu respectarea principiului subsidiarității, statele membre se asigură că, fără a aduce atingere alineatului (2), întreprinderile de energie electrică funcționează în conformitate cu principiile prezentei directive, în vederea realizării unei piețe de energie electrică concurențiale, sigure și durabile din punctul de vedere al protecției mediului, și se abțin de la orice discriminare în ceea ce privește drepturile și obligațiile acestor întreprinderi.”
- 14 Directiva 2003/54 a fost integrată în Acordul privind SEE prin Decizia nr. 146/2005 a Comitetului mixt al SEE din 2 decembrie 2005 de modificare a anexei IV (Energie) la Acordul privind SEE (JO 2006, L 53, p. 43). Această decizie a intrat în vigoare la 1 iunie 2007.

Dreptul belgian

Decretul flamand privind organizarea pieței energiei electrice

- 15 Decretul flamand privind organizarea pieței energiei electrice (vlaams decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt) din 17 iulie 2000 (*Belgisch Staatsblad*, 22 septembrie 2000, p. 32166, denumit în continuare „Decretul privind energia electrică”) urmărea în special să asigure punerea în aplicare a Directivelor 2001/77 și 2003/54. Decretul respectiv instituia un sistem de sprijin pentru energia electrică produsă din surse energetice regenerabile (denumită în continuare „energie electrică verde”). Acest decret a fost abrogat printr-un decret din 8 mai 2009.
- 16 Articolul 2 punctul 17 din Decretul privind energia electrică definea certificatul verde drept „un bun imaterial transmisibil care demonstrează că un producător a produs, într-un anumit an, o cantitate determinată de energie electrică verde, exprimată în kWh”.
- 17 Articolul 22 din acest decret prevedea că, „[p]entru energia electrică verde al cărei producător demonstrează că aceasta a fost produsă în Regiunea Flamandă [...], autoritatea de reglementare emite la cererea producătorului un [certificat verde] pentru fiecare tranșă de 1 000 kWh”.
- 18 Articolul 23 alineatul 1 din decretul menționat prevedea că „[f]iecare operator care furnizează energie electrică consumatorilor finali racordați la rețeaua de distribuție sau de transport este obligat să prezinte autorității de reglementare, până la data de 31 martie în fiecare an, numărul de certificate verzi stabilit în temeiul alineatului 2”.
- 19 Reiese din cuprinsul articolului 23 alineatul 2 din același decret că numărul de certificate verzi care trebuie astfel remise se determina, în esență, prin înmulțirea cantității totale de energie electrică furnizate de operatorul vizat în cursul anului anterior cu un coeficient stabilit, pentru anii 2005-2009, la 0,020, la 0,025, la 0,030, la 0,0375 și, respectiv, la 0,0450.
- 20 Potrivit articolului 24 din Decretul privind energia electrică, „vlaamse regering [(guvernul flamand)] adoptă normele de punere în aplicare, stabilește procedura de emitere a certificatelor verzi și determină certificatele care pot fi luate în considerare în ceea ce privește îndeplinirea obligației menționate la articolul 23”.
- 21 Articolul 25 din același decret prevedea că, „[f]ără a aduce atingere articolului [23], vlaamse regering, după obținerea avizului autorității de reglementare și luând în considerare garanțiile similare sau echivalente privind emiterea unor astfel de certificate, este abilitat să recunoască certificatele emise pentru energia electrică verde care nu este produsă în Regiunea Flamandă”.
- 22 Articolul 37 alineatul 2 din decretul menționat prevedea că, începând de la 31 martie 2005, în cazul încălcării articolului 23 alineatul 1 din respectivul decret, amenda administrativă aplicabilă era de 125 de euro pentru fiecare certificat care lipsește.

Decizia vlaamse regering privind stimularea producției de energie electrică din surse regenerabile

- 23 Punerea în aplicare a articolului 24 din Decretul privind energia electrică este asigurată prin Decizia vlaamse regering privind stimularea producției de energie electrică din surse regenerabile (besluit van de vlaamse regering inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen) din 5 martie 2004 (*Belgisch Staatsblad*, 23 martie 2004, p. 16296, denumită în continuare „Decizia din 5 martie 2004”).

24 În versiunea rezultată din modificările aduse prin Decizia vlaamse regering din 25 februarie 2005 (*Belgisch Staatsblad*, 8 martie 2005, p. 9490, denumită în continuare „Decizia din 25 februarie 2005”), aplicabilă în cauza C-204/12, Decizia din 5 martie 2004 cuprindea între altele un articol 15, care enumera la alineatul 1 sursele de energie din care se putea produce energie electrică și care dădeau dreptul la emiterea unui certificat verde acceptat de VREG.

25 În versiunea rezultată din modificările aduse prin Decizia vlaamse regering din 8 iulie 2005 (*Belgisch Staatsblad*, 17 februarie 2006, p. 8515, denumită în continuare „Decizia din 8 iulie 2005”), aplicabilă în cauzele C-205/12-C-208/12, Decizia din 5 martie 2004 cuprindea în plus următoarele dispoziții.

26 Această decizie definea „garanția de origine” ca fiind o „probă pentru a demonstra că o cantitate de energie electrică furnizată consumatorului final provine din surse de energie regenerabile”.

27 Articolul 13 din decizia menționată prevedea:

„§ 1. Datele privind certificatele verzi atribuite se înregistrează într-o bază de date centralizată de VREG. [...]

§ 2. Cel puțin următoarele date sunt înregistrate pentru fiecare certificat verde:

[...]

6° dacă certificatul verde poate fi sau nu poate fi acceptat pentru a îndeplini obligația privind certificatele, astfel cum este aceasta prevăzută la articolul 15;

[...]

§ 3. Mențiunea, prevăzută la alineatul 2 punctul 6°, este:

1° «poate fi acceptat», în cazul în care certificatul verde îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 15 alineatul 1 [...]:

2° «nu poate fi acceptat», în cazul în care certificatul verde nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 15 alineatul 1 [...]

[...]”

28 Articolul 15 alineatul 3 din aceeași decizie prevedea:

„CertIFICATELE verzi utilizate ca garanții de origine conform dispozițiilor din subsecțiunea III mai pot fi utilizate în vederea îndeplinirii obligației privind certificatele, cu condiția ca mențiunea prevăzută la articolul 13 alineatul 2 punctul 6° să fie «poate fi acceptat» [...]

29 Articolele 15 bis și 15 quater din decizia menționată erau cuprinse în subsecțiunea III, intitulată „[u]tilizarea certificatelor verzi ca garanție de origine”. Aceste articole prevedeau:

„Articolul 15 bis § 1. Certificatele verzi sunt utilizate ca garanție de origine dacă sunt prezentate în cadrul vânzării de energie electrică către consumatorii finali ca fiind energie electrică [verde].

[...]

Articolul 15 quater § 1. O garanție de origine provenită dintr-o altă regiune sau dintr-o altă țară poate fi importată în Regiunea Flamandă în vederea utilizării ca garanție de origine [...]

[...]

§ 2 În cazul în care garanția de origine este importată dintr-o altă regiune sau dintr-o altă țară, datele acesteia vor fi înregistrate în baza de date centrală sub forma unui certificat verde cu următoarele mențiuni:

1° «nu poate fi acceptat» [...]

[...]

CertIFICATELE VERZI provenind dintr-o altă regiune sau țară pot fi înregistrate cu mențiunea «poate fi acceptat» dacă guvernul flamand, în temeiul articolului 25 [din Decretul privind energia electrică], hotărăște acceptarea respectivelor certificate.

Această înregistrare are loc după ce autoritatea competentă a celeilalte regiuni sau a celeilalte țări a transmis către VREG datele necesare ale garanției de origine și după ce garanția de origine a devenit definitiv inutilizabilă în cealaltă țară sau în cealaltă regiune.

[...]”

Litigiile principale și întrebările preliminare

- 30 Între anii 2003 și 2009, Essent, în calitate de furnizor de energie electrică, avea obligația de a remite anual VREG un anumit număr de certificate verzi (denumite în continuare „obligația referitoare la cotă”) în temeiul articolului 23 alineatul 1 din Decretul privind energia electrică.
- 31 În scopul îndeplinirii obligației sale referitoare la cotă scadente la 31 martie 2005, Essent a remis VREG în special garanții de origine care atestă producerea de energie electrică verde în Țările de Jos și, respectiv, în Norvegia.
- 32 Considerând că, în lipsa oricăror măsuri de punere în aplicare a articolului 25 din Decretul privind energia electrică adoptate de vlaamse regering, numai certificatele verzi eliberate în temeiul acestui decret unor producători de energie electrică verde stabiliți în Regiunea Flamandă pot fi acceptate în vederea îndeplinirii obligației referitoare la cotă menționate, VREG, printr-o decizie din 24 mai 2005, adoptată în aplicarea articolului 37 alineatul 2 din decretul menționat, a aplicat Essent o amendă administrativă în valoare de 125 de euro pentru fiecare certificat verde care lipsea, respectiv în valoare totală de 542 125 de euro.
- 33 La 30 septembrie 2005, Essent a sesizat rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Tribunalul de Primă Instanță din Bruxelles, Belgia) cu o acțiune prin care se urmărea declararea nelegalității acestei decizii și a faptului că, în consecință, nu se putea solicita plata amenzii vizate. Essent solicită ca hotărârea să fie pronunțată atât împotriva Vlaams Gewest, cât și împotriva Vlaamse Gemeenschap (cauza C-204/12).
- 34 În anii următori, VREG, din motive analoge, a aplicat Essent amenzi în valoare de 234 750 de euro, prin decizia din 13 iulie 2006, de 166 125 de euro, prin decizia din 4 iulie 2007, precum și de 281 250 de euro și, respectiv, de 302 375 de euro, prin două decizii din 18 mai 2009 aferente, prima, anului 2008, iar a doua, anului 2009.
- 35 Deciziile din 13 iulie 2006 și din 4 iulie 2006 au urmat refuzului VREG de a lua în considerare garanțiile de origine care atestă producerea de energie electrică verde în Danemarca (și/sau în Suedia), precum și, respectiv, în Norvegia, iar cele din 18 mai 2009, refuzului de a lua în considerare garanțiile de origine care atestă producția de energie electrică verde în Norvegia.

- 36 La 16 iulie 2010, Essent a sesizat rechtbank van eerste aanleg te Brussel cu acțiuni îndreptate împotriva acestor patru decizii (cauzele C-205/12-C-208/12).
- 37 În susținerea fiecăreia dintre cele cinci acțiuni sus-menționate, Essent invocă un prim motiv întemeiat pe încălcarea articolului 34 TFUE și a articolului 11 din Acordul privind SEE.
- 38 În această privință, rechtbank van eerste aanleg te Brussel tinde să considere că, în măsura în care furnizorii de energie electrică sunt obligați să cumpere certificate verzi emise de VREG, aceștia sunt împiedicați să obțină o parte dintre certificatele necesare de la operatori situați în străinătate, astfel încât, la prima vedere, pare că rezultă de aici o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la importul unor astfel de certificate, în sensul articolului 34 TFUE și al articolului 11 din Acordul privind SEE.
- 39 Instanța menționată arată, pe de altă parte, că VREG a precizat, în apărare, că garanțiile de origine în discuție în litigiile cu care a fost sesizată nu constituie certificate verzi și că decurge din articolul 5 din Directiva 2001/77, interpretat în lumina considerentului (10) al acesteia, că astfel de garanții nu dau naștere între altele niciunui drept de a beneficia de mecanisme de susținere naționale pentru energii verzi.
- 40 Cel de al doilea motiv formulat de Essent în susținerea acțiunilor sale este întemeiat pe încălcarea principiului nediscriminării, consacrat la articolul 18 TFUE, la articolul 4 din Acordul privind SEE, la articolul 5 din Directiva 2001/77 și la articolul 3 din Directiva 2003/54. În ceea ce privește articolul 3 din Directiva 2003/54, instanța de trimitere precizează că, în acțiunile sale, Essent invocă faptul că ar reieși din cuprinsul alineatului (1) al dispoziției menționate că statele membre trebuie să se abțină de la a crea discriminări în organizarea instituțională a pieței energiei electrice.
- 41 În opinia Essent, diferitele dispoziții de drept al Uniunii astfel invocate ar fi încălcate întrucât reglementarea națională în cauză protejează producătorii locali de energie electrică și, în consecință, creează un obstacol în calea realizării pieței interne și întrucât, prin refuzarea garanțiilor de origine emise în alte țări, VREG tratează în mod diferit situații identice.
- 42 În acest context, rechtbank van eerste aanleg te Brussel a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare, formulate în termeni similari, în esență, în toate cele cinci cauze cu care a fost sesizat:

„1) O reglementare națională precum cea cuprinsă în Decretul [privind energia electrică], pusă în aplicare prin Decizia [din 5 martie 2004], astfel cum a fost modificată prin Decizia [din 25 februarie 2005] și prin [Decizia din 8 iulie 2005] [(trimiterea la Decizia din 8 iulie 2005 nu figurează în întrebarea adresată în cauza C-204/12)], potrivit căreia:

- furnizorii de energie electrică ai consumatorilor finali, racordați la rețeaua de distribuție sau de transport, sunt obligați să remită anual autorității de reglementare un anumit număr de certificate verzi (articolul 23 din [Decretul privind energia electrică]);
- [VREG] aplică furnizorilor de energie electrică ai consumatorilor finali racordați la rețeaua de distribuție sau de transport o amendă administrativă în cazul în care acești furnizori nu au remis suficiente certificate verzi pentru a îndeplini cota obligatorie care le-a fost impusă cu privire la aceste certificate (articolul 37 alineatul 2 din [Decretul privind energia electrică]);
- este stabilit în mod expres că garanțiile de origine din alte țări pot fi recunoscute în anumite condiții pentru a îndeplini cota obligatorie (articolul 15 quater alineatul 2 din Decizia [din 5 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin Decizia din 8 iulie 2005]) [(prezenta liniuță nu figurează în întrebarea adresată în cauza C-204/12)];

- [VREG] nu poate sau nu dorește să ia în considerare garanții de origine din Norvegia [și din Țările de Jos (precizare proprie întrebării adresate în cauza C-204/12)] [și din Danemarca (precizare proprie întrebării adresate în cauza C-205/12)] [și din Danemarca/Suedia (precizare proprie întrebării adresate în cauza C-206/12)] în lipsa unor măsuri de punere în aplicare adoptate de vlaams regering care să fi recunoscut similitudinea, respectiv echivalența remiterii acestor certificate (articolul 25 din Decretul [privind energia electrică] și [i] în ceea ce privește cauza C-204/12) articolul 15 alineatul 1 din Decizia [din 5 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin Decizia din 25 februarie 2005], [ii] în ceea ce privește cauzele C-205/12-C-208/12), articolul 15 quater alineatul 2 din Decizia [din 5 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin Decizia din 8 iulie 2005]), [VREG] neexaminând în cazul concret similitudinea, respectiv echivalența acestora;
- în întreaga perioadă în care a fost în vigoare Decretul [privind energia electrică], în vederea verificării îndeplinirii cotei obligatorii, au fost efectiv luate în considerare numai certificatele emise pentru energia electrică verde produsă în Regiunea Flamandă, neexistând altfel nicio altă posibilitate pentru furnizorii de energie electrică ai consumatorilor finali racordați la rețeaua de distribuție sau de transport să demonstreze faptul că garanțiile de origine [din alte state membre ale Uniunii Europene remise (această precizare nu este cuprinsă în întrebarea adresată în cauza C-204/12)] îndeplineau condiția privind existența unor garanții similare sau echivalente privind emiterea unor astfel de certificate,

este conformă cu articolul 34 TFUE și cu articolul 11 din Acordul privind SEE și/sau cu articolul 36 TFUE și cu articolul 13 din Acordul privind SEE [(în cauzele C-207/12 și C-208/12, întrebarea privește numai articolele 11 și 13 din Acordul privind SEE)]?

- 2) Reglementarea națională menționată [la prima întrebare] este conformă cu articolul 5 din Directiva [2001/77] [(în cauzele C-207/12 și C-208/12, această întrebare nu este adresată decât «în măsura în care reglementarea respectivă este relevantă pentru SEE»)]?
- 3) Reglementarea națională menționată [la prima întrebare] este conformă cu principiile egalității de tratament și interzicerii discriminării, prevăzute, printre altele, la articolul 18 TFUE [(cauzele C-204/12-C-206/12)], la articolul 4 din Acordul privind SEE [(cauzele C-207/12 și C-208/12)] și la articolul 3 din Directiva [2003/54] [(în cauzele C-207/12 și C-208/12, întrebarea nu privește articolul 3 menționat decât «în măsura în care această reglementare este relevantă pentru SEE»)]?”

Procedura în fața Curții

- 43 Prin Ordonanța președintelui Curții din 20 iunie 2012 [Ordonanța Essent Belgium (C-204/12-C-208/12, EU:C:2012:363)], cauzele C-204/12-C-208/12 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.
- 44 În urma lecturii concluziilor avocatului general, VREG, Vlaams gewest și Vlaamse Gemeenschap (denumite în continuare împreună „VREG și alții”) au solicitat, prin act depus la grefa Curții la 30 mai 2013, redeschiderea fazei orale a procedurii, arătând, în esență, că sunt necesare diferite clarificări de natură factuală pentru a permite Curții să răspundă precis la întrebările preliminare. VREG și alții solicită în plus să se poată exprima cu privire la necesitatea ca, în ipoteza în care Curtea ar decide că dreptul Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări precum cea în discuție în litigiile principale, să se limiteze efectele în timp ale hotărârii care urmează să se pronunțe.

- 45 În urma primirii din partea grefei Curții a unei scrisori cu data de 16 iulie 2014 prin care era informată în legătură cu data pronunțării hotărârii în prezentele cauze, respectiv 11 septembrie 2014, Essent, de asemenea prin act depus la aceeași grefă la 28 iulie 2014, a solicitat redeschiderea fazei orale a procedurii.
- 46 În această cerere, Essent arată în esență că s-ar impune să se permită părților să dezbată în legătură cu anumite aprecieri cuprinse în Hotărârea Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037), pronunțată la 1 iulie 2014. Essent subliniază în această privință că atât situația de fapt, cât și cadrul juridic care caracterizează cauza care a determinat pronunțarea acestei hotărâri diferă de cele care caracterizează prezentele cauze.
- 47 Potrivit articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții, aceasta poate să dispună, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost pus în discuția părților ori a persoanelor interesate prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.
- 48 În speță, Curtea, după ascultarea avocatului general, consideră că dispune de toate elementele necesare pentru a statua. Curtea observă, pe de altă parte, că cererile de redeschidere a fazei orale a procedurii nu menționează niciun fapt nou care ar fi de natură să exercite o influență asupra deciziei care se va pronunța. În plus, Curtea arată că prezentele cauze nu sunt soluționate pe baza unor argumente care nu au fost puse în discuția părților.
- 49 În aceste condiții, nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitatea întrebărilor

- 50 Potrivit opiniei exprimate de VREG și alții, întrebările preliminare sunt inadmisibile din două motive. În primul rând, Curtea nu ar fi competentă să se pronunțe asupra compatibilității dreptului național cu dreptul Uniunii. În al doilea rând, aceste întrebări ar fi lipsite de relevanță în raport cu soluționarea litigiilor principale, întrucât se întemeiază pe o interpretare eronată a dreptului intern. Astfel, instanța de trimitere ar fi considerat în mod nejustificat că articolul 25 din Decretul privind energia electrică și articolul 15 quater alineatul 2 al doilea paragraf din Decizia din 5 martie 2004 au în vedere eventuala luare în considerare nu numai a certificatelor verzi provenite din alte țări, ci și a garanțiilor de origine cu o astfel de proveniență.
- 51 În această privință, trebuie totuși să se amintească, pe de o parte, că, în cadrul unei trimiteri preliminare, deși nu este de competența Curții să se pronunțe cu privire la compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei dispoziții naționale, aceasta este totuși competentă să furnizeze toate elementele de interpretare a dreptului Uniunii care sunt de natură să permită instanței naționale să aprecieze această compatibilitate în vederea soluționării cauzei deduse judecății sale (a se vedea în special Hotărârea Azienda Agro-Zootecnica Franchini și Eolica di Altamura, C-2/10, EU:C:2011:502, punctul 35 și jurisprudența citată).
- 52 Pe de altă parte, nu este de competența Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea dispozițiilor din dreptul național, o asemenea de interpretare fiind astfel de competența exclusivă a instanțelor naționale. Din acest motiv, atunci când este sesizată de o instanță națională cu o întrebare

preliminară, Curtea trebuie să se limiteze la a lua în considerare interpretarea dreptului național astfel cum a fost prezentată de instanța menționată (a se vedea în special Hotărârea *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, punctul 57 și jurisprudența citată).

- 53 În plus, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în cadrul procedurii instituite la articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea în special Hotărârea *Carmen Media Group*, C-46/08, EU:C:2010:505, punctul 75 și jurisprudența citată).
- 54 Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor care i-au fost adresate (a se vedea în special Hotărârea *Carmen Media Group*, EU:C:2010:505, punctul 76 și jurisprudența citată).
- 55 Or, trebuie să se constate în această privință că interpretările dispozițiilor de drept al Uniunii solicitate de instanța de trimitere prezintă raporturi evidente cu obiectul litigiilor principale întrucât urmăresc în esență să se stabilească dacă dispozițiile menționate trebuie interpretate în sensul că se opun aplicării în speță, în privința societății *Essent*, a dispozițiilor interne în discuție în litigiile principale și aceste interpretări pot avea un efect asupra soluționării litigiilor menționate.
- 56 Rezultă din considerațiile care precedă că obiecțiile formulate de *VREG* și alții trebuie înlăturate și că cererile de decizie preliminară sunt admisibile.

Cu privire la a doua întrebare

- 57 Prin intermediul celei de a doua întrebări, care trebuie analizată în primul rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 5 din Directiva 2001/77 trebuie interpretat în sensul că se opune unui sistem național de sprijin precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice verzi produse pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca acești furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii sau din state terțe părți la Acordul privind SEE.
- 58 Cu titlu introductiv și în ceea ce privește întrebarea instanței de trimitere referitoare, în cadrul specific cauzelor C-207/12 și C-208/12, la aspectul dacă articolul 5 din Directiva 2001/77 este relevant în ceea ce privește Spațiul Economic European (SEE), s-a arătat la punctul 11 din prezenta hotărâre că Decizia nr. 102/2005 prin care directiva menționată a fost integrată în Acordul privind SEE a intrat în vigoare la 1 septembrie 2006. În aceste condiții și având în vedere împrejurarea că aceste două cauze privesc decizii ale *VREG* din 18 mai 2009 aferente unor amenzi aplicate corespunzător anilor 2008 și 2009, este necesar să se constate că articolul menționat 5 este aplicabil *ratione temporis* în cadrul cauzelor menționate.

- 59 În ceea ce privește domeniul material de aplicare al aceluiași articol 5, trebuie amintit că dispoziția menționată are în esență drept obiect, astfel cum reiese din titlul său și din cuprinsul alineatului (1) al acesteia, să facă posibilă atestarea originii energiei electrice verzi printr-o garanție de origine.
- 60 În ceea ce privește sistemele de sprijin naționale prin intermediul cărora producătorii de energie electrică verde beneficiază de ajutoare directe sau indirecte și în cadrul cărora, astfel cum reiese din considerentul (14) al Directivei 2001/77 și după cum este cazul sistemului de sprijin în discuție în litigiile principale, se poate recurge la mecanismul certificatelor verzi, acestea fac obiectul unei dispoziții distincte din directiva menționată, respectiv al articolului 4 din aceasta.
- 61 Or, nimic din textul articolelor 4 și 5 menționate sau din considerentele Directivei 2001/77 nu sugerează că legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să instituie o legătură între garanțiile de origine și sistemele de sprijin naționale pentru producția de energie verde.
- 62 Mai întâi, trebuie să se țină seama în această privință de faptul că, astfel cum reiese din considerentele (14) și (15), precum și din articolul 4 din Directiva 2001/77, aceasta nu are drept obiect adoptarea unui cadru comunitar privind sistemele de sprijin naționale, ci mai degrabă vizează să garanteze funcționarea adecvată a sistemelor existente, astfel încât să se păstreze încrederea investitorilor până la punerea în funcțiune a unui astfel de cadru comunitar, dacă este cazul.
- 63 Apoi, considerentul (10) al Directivei 2001/77 precizează că regimurile prevăzute pentru garanția de origine nu dau naștere, prin natura lor, dreptului de a beneficia de mecanismele naționale de sprijin instituite în diferite state membre. În această privință și referitor în special la mecanismele de sprijin în cadrul cărora se utilizează certificatele verzi de schimb, considerentul (11) al directivei menționate subliniază că este important să se facă o distincție clară între garanțiile de origine și certificatele menționate.
- 64 În ceea ce privește obiectivul garanțiilor de origine, considerentul (10) al Directivei 2001/77 arată că acestea sunt necesare pentru a facilita comerțul cu electricitate verde și pentru a mări transparența alegerii pe care consumatorii trebuie să o facă între aceasta și electricitatea produsă din surse de energie neregenerabile. Articolul 5 alineatul (3) a doua liniuță din directiva menționată precizează că astfel de garanții de origine permit producătorilor de electricitate să demonstreze că electricitatea pe care o vând este produsă din surse de energie regenerabile.
- 65 Pe de altă parte, potrivit alineatului (4) al articolului 5 menționat, garanțiile de origine sunt recunoscute reciproc de statele membre, exclusiv ca dovadă a elementelor prevăzute la alineatul (3) al aceluiași articol.
- 66 Or, precizările astfel reproduse la punctele 63-65 din prezenta hotărâre arată că legiuitorul Uniunii nu a înțeles să impună statelor membre care au optat pentru o schemă de sprijin care utilizează certificate verzi să extindă posibilitatea de a beneficia de aceasta la energia electrică verde produsă pe teritoriul unui alt stat membru (a se vedea prin analogie Hotărârea Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punctele 53 și 54).
- 67 În cele din urmă, trebuie de asemenea să se țină seama, în această privință, de faptul că, astfel cum rezultă din articolul 3 alineatele (1) și (2) din Directiva 2001/77 coroborat cu anexa la aceasta, statele membre trebuie în special să stabilească obiective orientative naționale pentru consumul viitor de energie electrică verde luând în considerare drept valori de referință, pe de o parte, „producția internă” de energie electrică verde în 1997 și, pe de altă parte, ponderea procentuală a energiei electrice verzi în consumul brut de energie electrică în 1997 și 2010, această pondere fiind calculată pornind de la „producția internă” de energie electrică verde împărțită la consumul intern brut de energie electrică.

- 68 În consecință, mecanismele naționale de sprijin pentru producătorii de energie electrică la care se referă articolul 4 din Directiva 2001/77, care în mod normal au rolul de a contribui la realizarea de către statele membre a acestor obiective orientative naționale respective, trebuie în principiu să conducă la o creștere a producției interne de energie electrică verde. În această privință, considerentul (10) al acestei directive subliniază în special că statele membre nu au obligația de a recunoaște achiziția unei garanții de origine din alte state membre sau achiziția corespunzătoare de electricitate ca o contribuție la îndeplinirea unui contingent național.
- 69 Având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 5 din Directiva 2001/77 trebuie interpretat în sensul că nu se opune unui sistem de sprijin național precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice verzi produse pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca respectivii furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii sau din state terțe membre ale SEE.

Cu privire la prima întrebare

- 70 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că litigiile principale vizează decizii ale VREG emise între 15 aprilie 2005 și 28 mai 2009 și prin care s-au aplicat amenzi administrative societății Essent pentru motivul că aceasta nu și-ar fi îndeplinit obligațiile de prezentare anuală a certificatelor verzi. În aceste condiții și având în vedere faptul că Tratatul de la Lisabona a intrat în vigoare abia la 1 decembrie 2009, se impune, în vederea formulării unui răspuns la prima întrebare preliminară, să se ia în considerare articolele 28 CE și 30 CE, iar nu articolele 34 TFUE și 36 TFUE, la care s-a referit în mod formal instanța de trimitere.
- 71 Prin urmare, trebuie să se considere că, prin intermediul primei întrebări, instanța menționată solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 28 CE și 30 CE, precum și articolele 11 și 13 din Acordul privind SEE trebuie interpretate în sensul că se opun unui sistem de sprijin național precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice verzi produse pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca acești furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii sau din state terțe membre ale SEE.
- 72 Pe de altă parte, trebuie amintit că articolele 11 și 13 din Acordul privind SEE sunt redactate în termeni aproape identici cu articolele 28 CE și 30 CE, astfel încât, după cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții, aceste norme trebuie interpretate în mod uniform (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Bellio F.lli, C-286/02, EU:C:2004:212, punctele 34 și 35, și Hotărârea Comisia/Portugalia, C-265/06, EU:C:2008:210, punctul 30). Considerațiile care urmează, consacrate articolelor 28 CE și 30 CE, trebuie, în consecință, interpretate ca aplicându-se *mutatis mutandis* și articolelor 11 și 13 din Acordul privind SEE.

Cu privire la existența unui obstacol în calea liberei circulații a mărfurilor

– Argumentele părților

- 73 Pe de o parte, VREG și alții, precum și Comisia arată că garanțiile de origine nu constituie mărfuri în sensul articolelor 28 CE și 30 CE. Comisia susține, în această privință, că garanțiile menționate au drept unică funcție să ateste caracterul „verde” al energiei electrice la care se referă, astfel încât nu constituie decât accesoriul acesteia, iar nu o marfă distinctă.
- 74 Potrivit opiniei exprimate de VREG și alții, împrejurarea că, în practică, astfel de garanții fac uneori obiectul unor tranzacții comerciale autonome distincte de cele referitoare la energia electrică nu repune în discuție acest caracter accesoriu. Chiar și într-un astfel de caz, aceste garanții ar avea astfel drept unică funcție să permită vânzarea unei anumite cantități de energie electrică unui client, în calitate de energie electrică verde. În plus, caracterul imaterial al garanțiilor de origine ar împiedica de asemenea ca acestea să poată fi calificate drept „mărfuri”, în sensul articolului 28 CE.
- 75 În schimb, Essent consideră că, întrucât garanțiile de origine fac astfel în practică obiectul unor cesiuni cu titlu oneros, acestea trebuie considerate ca fiind astfel de mărfuri.
- 76 Pe de altă parte, Essent și Comisia arată că, independent de aspectul dacă garanțiile de origine trebuie sau nu trebuie calificate drept mărfuri în sensul articolului 28 CE, reglementarea în discuție în litigiile principale creează în orice caz o măsură cu efect echivalent unei restricții la importul de energie electrică propriu-zisă.

– Aprecierea Curții

- 77 Reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că articolul 28 CE, prin faptul că interzice măsurile cu efect echivalent unor restricții cantitative la import între statele membre, vizează orice măsură națională de natură să constituie, în mod direct sau indirect, efectiv sau potențial, un obstacol în calea comerțului intracomunitar (a se vedea în special Hotărârea Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, punctul 5, și Hotărârea PreussenElektra, C-379/98, EU:C:2001:160, punctul 69).
- 78 În ceea ce privește în primul rând aspectele dacă garanțiile de origine precum cele în discuție în litigiile principale pot fi calificate drept „mărfuri” în sensul articolelor 23 CE și 28 CE și dacă, în acest caz, există un obstacol în calea liberei circulații a acestora ca urmare a unui sistem de sprijin precum cel în discuție în litigiile principale, trebuie subliniat de la bun început că astfel de garanții constituie instrumente a căror existență însăși, al căror conținut, al căror domeniu de aplicare și ale căror funcții decurg din Directiva 2001/77.
- 79 În această privință, reiese din cuprinsul punctelor 63-65 din prezenta hotărâre că, în temeiul acestei directive, astfel de instrumente au drept obiective să permită producătorilor de electricitate să demonstreze că electricitatea pe care o vând este produsă din surse de energie regenerabile, să faciliteze comerțul cu această energie electrică și să mărească transparența alegerii pe care consumatorii trebuie să o facă între aceasta și electricitatea produsă din surse de energie neregenerabile. Acestea însă nu dau naștere, prin natura lor, dreptului de a beneficia de mecanismele naționale de sprijin instituite în diferite state membre, fiind necesar în această privință în special ca respectivele garanții de origine să se distingă de certificatele verzi de schimb, utilizate în cadrul acestor mecanisme.
- 80 Se constată astfel, pe de o parte, că garanțiile de origine sunt concepute ca un accesoriu, mai întâi, al energiei electrice verzi produse de un producător și, apoi, al energiei electrice pe care un furnizor o vinde consumatorilor. Pe de altă parte, faptul că un sistem național de sprijin pentru producția de energie verde care utilizează certificate verzi nu prevede luarea în considerare a instrumentelor

menționate nu pare să constituie un obstacol în calea liberei circulații a acestor instrumente între statele membre, cel puțin în raport cu obiectivele de care acestea sunt indisolubil legate în temeiul Directivei 2001/77.

- 81 În scopul de a răspunde la prezenta întrebare preliminară, nu este însă necesar să se răspundă în mod definitiv la întrebările vizate la punctul 78 din prezenta hotărâre. Astfel, este suficient să se constate că, presupunând chiar că se consideră că garanțiile de origine precum cele în discuție în litigiile principale constituie „mărfuri” în sensul articolelor 23 CE și 28 CE și că un sistem de sprijin precum cel în discuție în litigiile principale constituie un obstacol în calea liberei circulații a acestora, în sensul celei de a doua dintre aceste dispoziții, ar rezulta în orice caz că obstacolul respectiv este justificat, având în vedere considerațiile formulate la punctele 89-103 din prezenta hotărâre.
- 82 În ceea ce privește, în al doilea rând, existența unor eventuale obstacole în calea importului de energie electrică, trebuie arătat că, deși decizia de trimitere nu cuprinde indicații cu privire la aspectul dacă garanțiile de origine în discuție în litigiile principale au fost dobândite de Essent în raport cu o achiziție efectivă și cu un import efectiv de energie electrică, se poate presupune că aceasta a fost situația.
- 83 În aceste condiții, este necesar să se constate că o reglementare precum cea în discuție în litigiile principale este efectiv de natură să constituie, cel puțin indirect și potențial, un obstacol în calea importurilor de energie electrică, în special verde, din alte state membre, și aceasta în diverse moduri (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctele 67-75).
- 84 Astfel, pe de o parte, rezultă din reglementarea menționată că furnizorii de energie electrică precum Essent trebuie să dețină, la scadența anuală prevăzută, un anumit număr de certificate verzi pentru a-și îndeplini obligația referitoare la cotă care le incumbă și care depinde de cantitatea totală de energie electrică pe care o livrează.
- 85 Or, doar certificatele verzi atribuite în temeiul reglementării menționate pot fi utilizate pentru îndeplinirea acestei obligații. Prin urmare, furnizorii menționați sunt obligați, ca regulă generală, în ceea ce privește energia electrică pe care o importă, să cumpere astfel de certificate, în caz contrar trebuind să achite o amendă administrativă. Astfel, o asemenea reglementare este de natură să constituie un obstacol în calea importurilor de energie electrică din alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctele 69 și 70 și jurisprudența citată).
- 86 Pe de altă parte, împrejurarea că producătorii de energie electrică verde își pot vinde certificatele verzi împreună cu energia electrică pe care o produc poate fi de natură, în practică, să favorizeze deschiderea eventuală a unor negocieri și concretizarea unor raporturi contractuale, dacă este cazul, pe termen lung, având ca obiect livrarea de energie electrică națională de către astfel de producători furnizorilor, aceștia din urmă putând obține astfel atât energia electrică, cât și certificatele verzi de care au nevoie pentru a îndeplini obligația referitoare la cotă care le incumbă.
- 87 În consecință, și în privința acestei măsuri, un sistem de sprijin precum cel în discuție în litigiile principale are ca efect, cel puțin potențial, să frâneze importurile de energie electrică din alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctele 72 și 73 și jurisprudența citată).
- 88 Rezultă din toate cele de mai sus că o reglementare precum cea în discuție în litigiile principale este susceptibilă să constituie un obstacol în calea importurilor de energie electrică, în special verde, din alte state membre și reprezintă, în consecință, o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import, în principiu incompatibilă cu obligațiile din cadrul dreptului Uniunii care rezultă din articolul 28 CE, cu excepția cazului în care această reglementare poate fi justificată în mod obiectiv (a se vedea în acest sens în special Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 75 și jurisprudența citată).

Cu privire la eventuala justificare

89 Astfel cum rezultă dintr-o jurisprudență constantă a Curții, o reglementare sau o practică națională care constituie o măsură cu efect echivalent unor restricții cantitative poate fi justificată de unul dintre motivele de interes general enumerate la articolul 30 CE sau de cerințe imperative. Și într-un caz, și în celălalt, măsura națională trebuie, conform principiului proporționalității, să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru ca acesta să fie atins (a se vedea în special Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 76 și jurisprudența citată).

– Cu privire la obiectivul de promovare a utilizării surselor de energie regenerabile

90 Potrivit unei jurisprudențe consacrate a Curții, măsurile naționale susceptibile să constituie un obstacol în calea comerțului intracomunitar pot fi justificate printre altele de cerințe imperative legate de protecția mediului (a se vedea în special Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 77 și jurisprudența citată).

91 În această privință, trebuie amintit că utilizarea unor surse de energie regenerabile pentru producția de energie electrică pe care urmărește să o promoveze o reglementare precum cea în discuție în litigiile principale este utilă pentru protecția mediului întrucât contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră care se numără printre principalele cauze ale schimbărilor climatice pe care Uniunea și statele membre s-au angajat să le combată (a se vedea Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 78 și jurisprudența citată).

92 Din această perspectivă și astfel cum se arată în special în considerentele (1)-(3) ale Directivei 2001/77, intensificarea acestei utilizări, care este o prioritate de primă importanță a Uniunii, constituie între altele un aspect important al ansamblului de măsuri necesare pentru respectarea Protocolului de la Kyoto și pentru accelerarea atingerii obiectivelor acestuia (a se vedea în acest sens în special Hotărârea IBV & Cie, C-195/12, EU:C:2013:598, punctul 56).

93 Astfel cum a arătat deja Curtea, o asemenea intensificare vizează și protecția sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor, precum și conservarea plantelor, motive de interes general enumerate la articolul 30 CE (a se vedea Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 80 și jurisprudența citată).

94 Astfel cum se subliniază între altele la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/77, mecanismele naționale de sprijin pentru producția de energie electrică verde pot contribui, așadar, la realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 6 CE și la articolul 174 alineatul (1) CE (a se vedea în acest sens Hotărârea IBV & Cie, EU:C:2013:598, punctul 59).

95 Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie să se admită că un obiectiv privind promovarea utilizării unor surse de energie regenerabilă pentru producția de energie electrică, precum cel urmărit de reglementarea în discuție în litigiile principale, poate în principiu să justifice eventuale obstacole în calea liberei circulații a mărfurilor.

– Cu privire la proporționalitate

96 Astfel cum s-a amintit la punctul 89 din prezenta hotărâre, pentru ca reglementarea națională menționată să poată fi justificată, trebuie totuși ca aceasta să îndeplinească cerințele care rezultă din principiul proporționalității, și anume să fie aptă să atingă obiectivul legitim pe care îl urmărește și să fie necesară în acest scop.

- 97 În această privință și având în vedere în primul rând împrejurarea că numai certificatele verzi acordate în temeiul reglementării menționate corespunzător energiei electrice verzi produse pe teritoriul regional vizat, iar nu și garanțiile de origine aferente energiei electrice verzi produse în alte state membre, pot fi utilizate în scopul de a îndeplini obligația referitoare la cotă, trebuie să se admită, că, între altele, din moment ce dreptul Uniunii nu a efectuat o armonizare a sistemelor de sprijin naționale privind energia electrică verde, o astfel de excludere poate fi considerată în sine ca fiind necesară în vederea atingerii obiectivului legitim urmărit în speță privind promovarea unei intensificări a utilizării surselor de energie regenerabilă în producția de energie electrică (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctele 92-94).
- 98 În primul rând, împrejurarea că un sistem de sprijin național este conceput astfel încât să fie în beneficiul direct al producției de energie electrică verde, iar nu în beneficiul exclusiv al consumului acesteia, poate fi explicată prin împrejurarea că, printre altele, caracterul verde al energiei electrice nu are legătură decât cu modul de producție a acesteia și, prin urmare, obiectivele privind mediul aferente reducerii emisiilor de gaze pot fi urmărite efectiv în primul rând în stadiul de producție (a se vedea Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 95).
- 99 Pe de altă parte, este important să se amintească faptul că, contrar celor susținute de Essent și astfel cum s-a arătat la punctele 67 și 68 din prezenta hotărâre, reiese în această privință din articolul 3 alineatele (1) și (2) din Directiva 2001/77 coroborat cu anexa la aceasta că legiuitorul Uniunii a instituit obligația diferitelor state membre de a stabili obiective orientative naționale având în vedere producția internă de energie electrică verde.
- 100 În al doilea rând și în ceea ce privește faptul că sistemul de sprijin în discuție în litigiile principale nu este conceput astfel încât să fie și în beneficiul producției de energie electrică verde localizate pe teritoriul altor state membre, în special prin luarea în considerare a garanțiilor de origine aferente unei astfel de energii electrice, trebuie observat că punctele de plecare ale statelor membre, potențialele lor în ceea ce privește sursele de energie regenerabilă și mixurile energetice de care acestea dispun variază de la un stat la altul (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 98).
- 101 Pe de altă parte și astfel cum a arătat legiuitorul Uniunii în considerentul (14) al Directivei 2001/77, un mijloc important de atingere a obiectivului directivei menționate este garantarea funcționării adecvate a mecanismelor de sprijin al surselor de energie regenerabile la nivel național (a se vedea în acest sens Hotărârea IBV & Cie, EU:C:2013:598, punctul 57).
- 102 Or, este important în acest scop ca statele membre să poată controla efectul și costurile sistemelor respective în conformitate cu potențialele pe care le dețin, păstrând în același timp încrederea investitorilor (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 99).
- 103 Având în vedere cele de mai sus, nu rezultă că simplul fapt de a limita posibilitatea de a beneficia de un sistem de sprijin care utilizează certificate verzi precum cel în discuție în litigiile principale numai la energia electrică verde produsă pe teritoriul regional și de a refuza luarea în considerare a garanțiilor de origine aferente energiei electrice produse în alte state membre în scopul îndeplinirii obligației referitoare la cotă poate fi de natură să încalce principiul proporționalității (a se vedea prin analogie Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 104).
- 104 Cu toate acestea, trebuie examinat, în al doilea rând, dacă celelalte caracteristici ale reglementării în discuție în litigiile principale menționate de instanța de trimitere, avute în vedere împreună cu restricția despre care a fost vorba mai sus, permit să se concluzioneze că, privită în mod global, această reglementare îndeplinește într-adevăr cerințele care rezultă din principiul proporționalității.

- 105 Astfel, trebuie amintit în această privință că reiese din decizia de trimitere că această reglementare se caracterizează printre altele printr-o obligație care incumbă anual furnizorilor de a deține și de a restitui autorității de reglementare competente un anumit număr de certificate verzi corespunzător unei cote-părți din livrările acestora, în caz contrar trebuind să achite o amendă administrativă.
- 106 Prin urmare, reiese din reglementarea menționată că, în cazul importului de energie electrică verde provenită din alte state membre, comercializarea sau consumul acestei energii electrice va impune în general furnizorilor în cauză să cumpere certificate verzi corespunzătoare cantității de energie electrică astfel importate.
- 107 Cu privire la aceste aspecte, trebuie arătat, în primul rând, că un sistem de sprijin național care utilizează certificate verzi, precum cel în discuție în litigiile principale, vizează în special ca costul suplimentar legat de producerea de energie electrică verde să fie suportat direct de piață, și anume de furnizorii de energie electrică cărora le incumbă obligația referitoare la cotă și, *in fine*, de consumatori.
- 108 Prin efectuarea unei astfel de alegeri, un stat membru nu depășește marja de apreciere pe care continuă să o aibă privind urmărirea obiectivului legitim care vizează creșterea producției de energie electrică verde (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctele 109 și 110).
- 109 În al doilea rând, trebuie observat că, spre deosebire, de exemplu, de un ajutor pentru investiții, acest tip de sistem urmărește să sprijine exploatarea instalațiilor de producție de energie electrică verde după ce acestea intră în funcțiune. În această privință, obligația referitoare la cotă este destinată printre altele să garanteze producătorilor de energie electrică verde o cerere pentru certificatele care le-au fost atribuite și să faciliteze astfel vânzarea energiei verzi pe care o produc la un preț superior prețului pieței energiei clasice.
- 110 Efectul de stimulare pe care îl exercită un astfel de sistem asupra producătorilor de energie electrică în general, printre care se numără și cei care ar cumula calitățile de producător, pe de o parte, și de furnizor, pe de altă parte, pentru a-i determina să își crească producția de energie electrică verde nu poate fi astfel pus la îndoială și, prin urmare, nu poate fi pusă la îndoială nici aptitudinea acestui sistem de a atinge obiectivul legitim urmărit în speță (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctele 111 și 112).
- 111 Cu toate acestea, trebuie arătat, în al treilea rând, că buna funcționare a unui astfel de sistem implică în mod inerent existența unor mecanisme de piață care să fie de natură să permită operatorilor cărora le incumbă obligația referitoare la cotă și care nu dispun încă de certificatele verzi necesare pentru a-și îndeplini această obligație să își procure certificate în mod efectiv și în condiții echitabile (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 113).
- 112 Prin urmare, este necesar să se instituie mecanisme care să asigure crearea unei adevărate piețe a certificatelor verzi pe care cererea și oferta să poată să se întâlnească efectiv și să tindă spre un echilibru, astfel încât furnizorii interesați să aibă posibilitatea efectivă de a-și procura astfel de certificate de pe această piață în condiții echitabile (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 114).
- 113 În ceea ce privește împrejurarea că furnizorii care nu respectă obligația referitoare la cotă care le incumbă sunt ținuți, precum Essent în litigiile principale, să plătească o amendă administrativă, trebuie arătate următoarele.
- 114 Deși este adevărat că aplicarea unei astfel de amenzi poate să fie considerată necesară pentru a incita, pe de o parte, producătorii să își crească producția de energie electrică verde și, pe de altă parte, operatorii supuși unei obligații referitoare la cotă să achiziționeze efectiv certificatele verzi necesare, este în plus nevoie ca modalitățile de stabilire și quantumul acestei amenzi să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea unor astfel de scopuri de stimulare, în special prin evitarea, în această

privință, a penalizării operatorilor în cauză într-un mod care s-ar dovedi excesiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 116). Revine instanței de trimitere, dacă este cazul, sarcina de a verifica dacă amenziile administrative în discuție în litigiile principale se regăsesc în această situație.

115 În al patrulea și ultimul rând, trebuie arătat că, în condițiile în care există o piață a certificatelor verzi care îndeplinește condițiile menționate la punctele 111 și 112 din prezenta hotărâre, pe care operatorii care au importat energie electrică din alte state membre își pot procura certificate verzi în mod efectiv și în condiții echitabile, împrejurarea că producătorii de energie electrică verde au, după caz, posibilitatea să vândă furnizorilor supuși obligației referitoare la cota atât energie electrică, cât și certificate verzi nu înseamnă că modul în care este organizat sistemul de cote depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului privind intensificarea producției de energie electrică verde. Astfel, faptul că există o asemenea posibilitate este de natură să exercite un efect de stimulare suplimentar asupra producătorilor pentru a-și crește producția de energie electrică verde (a se vedea în acest sens Hotărârea Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, punctul 118).

116 Având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolele 28 CE și 30 CE, precum și articolele 11 și 13 din Acordul privind SEE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unui sistem de sprijin național precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice verzi produse pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca acești furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii sau din state terțe membre ale SEE, cu condiția:

- să se instituie mecanisme care să asigure crearea unei adevărate piețe a certificatelor pe care cererea și oferta să poată să se întâlnească efectiv și să tindă spre un echilibru, astfel încât furnizorii interesați să aibă posibilitatea de a-și procura certificate de pe această piață în mod efectiv și în condiții echitabile;
- ca modul de calcul și cuantumul amenziilor administrative care trebuie achitată de furnizorii care nu și-au îndeplinit această obligație să fie stabilite astfel încât să nu se depășească ceea ce este necesar în scopul de a stimula producătorii să își crească în mod efectiv producția de energie electrică verde și, respectiv, furnizorii supuși obligației menționate să achiziționeze efectiv certificatele necesare, evitându-se în special penalizarea furnizorilor menționați într-un mod care ar fi excesiv.

Cu privire la a treia întrebare

117 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă normele privind nediscriminarea prevăzute la articolul 18 TFUE, la articolul 4 din Acordul privind SEE și, respectiv, la articolul 3 din Directiva 2003/54 trebuie interpretate în sensul că se opun unui sistem național de sprijin precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice verzi produse pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca acești furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii sau din state terțe membre ale SEE.

- 118 În ceea ce privește, mai întâi, articolul 18 TFUE, acesta stabilește că, în domeniul de aplicare al tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le prevăd, se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate.
- 119 Trebuie arătat că, în cererea sa de decizie preliminară, instanța de trimitere nu precizează rațiunile pentru care un sistem precum cel în discuție în litigiile principale ar putea da naștere unei diferențe de tratament care să constituie o discriminare pe motiv de naționalitate, nici pe cele pentru care o astfel de diferență de tratament ar trebui diferențiată, dacă este cazul, de cea legată de garanțiile de origine și de energia electrică importată din alte state membre, care face deja obiectul primei întrebări preliminare.
- 120 În ceea ce privește litigiile principale, trebuie amintit, pe de altă parte, că Essent contestă faptul că nu este în măsură, în calitate de furnizor de energie electrică, să utilizeze garanții de origine provenite din alte state membre ale Uniunii și ale SEE în scopul îndeplinirii obligației referitoare la cotă care îi incumbă în temeiul reglementării naționale în discuție în litigiile principale.
- 121 Or, trebuie să se constate, în această privință, că obligația referitoare la cotă în discuție în litigiile principale se aplică tuturor furnizorilor de energie electrică a căror activitate se desfășoară în Regiunea Flamandă, indiferent de naționalitatea lor. De asemenea, împrejurarea că acești furnizori nu pot utiliza garanții de origine în locul certificatelor verzi îi vizează pe toți aceștia, indiferent de naționalitatea lor.
- 122 În ceea ce privește producătorii de energie electrică, dincolo de faptul că nu sunt destinatari ai obligației referitoare la cotă, trebuie amintit că împrejurarea că energia electrică pe care o produc cei care sunt stabiliți în alte state membre poate eventual să facă obiectul unei diferențe de tratament și că poate exista astfel un obstacol în calea circulației acesteia atunci când este importată în Regiunea Flamandă intră în domeniul de aplicare al articolului 34 TFUE și, din această perspectivă, a fost deja analizată integral din punctul de vedere al dispoziției menționate cu ocazia examinării primei întrebări.
- 123 În continuare, în ceea ce privește articolul 4 din Acordul privind SEE, redactat în termeni aproape identici cu articolul 18 TFUE, decurge din jurisprudența amintită la punctul 72 din prezenta hotărâre că se impune o analiză identică cu cea care tocmai a fost realizată cu privire la acest articol 18, în sensul că nu reies nici motivele pentru care articolul 4 menționat ar fi aplicabil în situații precum cele în discuție în litigiile principale.
- 124 În final, în ceea ce privește articolul 3 din Directiva 2003/54 și în ceea ce privește, în primul rând, cea de a treia întrebare adresată în cauzele C-207/12 și C-208/12 cu privire la măsura în care dispoziția menționată este relevantă în ceea ce privește SEE, trebuie amintit că, astfel cum s-a arătat la punctul 14 din prezenta hotărâre, Decizia nr. 146/2005 prin care directiva menționată a fost integrată în Acordul privind SEE a intrat în vigoare la 1 iunie 2007. În aceste condiții și având în vedere împrejurarea că aceste două cauze privesc decizii ale VREG din 18 mai 2009 aferente unor amenzi aplicate corespunzător anilor 2008 și 2009, este necesar să se constate că articolul 3 menționat este aplicabil *ratione temporis* în cadrul cauzelor menționate.
- 125 În al doilea rând, trebuie arătat că, deși întrebarea adresată de instanța de trimitere se referă la articolul 3 din Directiva 2003/54, reiese din precizarea făcută în decizia de trimitere, astfel cum a fost reprodușă în a doua frază a punctului 40 din prezenta hotărâre, că această întrebare trebuie înțeleasă ca vizând alineatul (1) al dispoziției menționate.
- 126 În al treilea rând, trebuie amintit că articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2003/54 prevede între altele că statele membre se abțin de la orice discriminare în ceea ce privește drepturile și obligațiile întreprinderilor din sectorul energiei electrice.

- 127 În speță, instanța de trimitere nu oferă însă nicio explicație cu privire la elementele care, în opinia sa, ar putea da naștere, în cadrul prezentelor cauze, unei discriminări în sensul dispoziției menționate.
- 128 Trebuie totuși să se amintească în această privință că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, este important ca instanțele de trimitere să indice motivele precise care le-au determinat să aibă nelămuriri în legătură cu interpretarea anumitor dispoziții de drept al Uniunii și să considere necesar să adreseze Curții o întrebare preliminară (a se vedea în special Ordonanța BVBA De Backer, C-234/05, EU:C:2005:662, punctul 9 și jurisprudența citată).
- 129 În aceste condiții, Curtea nu este în măsură să dea instanței de trimitere mai multe indicații decât cele care rezultă deja din cuprinsul punctelor 120 și 121 din prezenta hotărâre, respectiv că nu este clar modul în care, în cadrul litigiilor principale, Essent ar fi făcut obiectul unei discriminări cu privire la drepturile sau la obligațiile sale în calitate de furnizor pe piața energiei electrice.
- 130 Având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că normele privind nediscriminarea cuprinse în articolul 18 TFUE, în articolul 4 din Acordul privind SEE și, respectiv, în articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2003/54 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unui sistem național de sprijin precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice verzi produse pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca acești furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii sau din state terțe membre ale SEE.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 131 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) **Articolul 5 din Directiva 2001/77/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2001 privind promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile pe piața internă a electricității trebuie interpretat în sensul că nu se opune unui sistem de sprijin național precum cel în discuție în litigiile principale, care prevede alocarea de către autoritatea de reglementare regională competentă a unor certificate negociabile corespunzătoare energiei electrice produse din surse de energie regenerabile pe teritoriul regiunii vizate și care impune furnizorilor de energie electrică obligația de a remite anual respectivei autorități, sub sancțiunea unei amenzi administrative, un anumit număr de astfel de certificate care corespunde unei cote-părți din totalul livrărilor lor de energie electrică în această regiune, fără ca respectivii furnizori să fie autorizați să îndeplinească respectiva obligație prin utilizarea unor garanții de origine care provin din alte state membre ale Uniunii Europene sau din state terțe membre ale Spațiului Economic European.**

- 2) **Articolele 28 CE și 30 CE, precum și articolele 11 și 13 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unui sistem de sprijin național precum cel descris la punctul 1 din prezentul dispozitiv, cu condiția:**
- să se instituie mecanisme care să asigure crearea unei adevărate piețe a certificatelor pe care cererea și oferta să poată să se întâlnească efectiv și să tindă spre un echilibru, astfel încât furnizorii interesați să aibă posibilitatea de a-și procura certificate de pe această piață în mod efectiv și în condiții echitabile;
  - ca modul de calcul și quantumul amenzii administrative care trebuie achitată de furnizorii care nu și-au îndeplinit obligația menționată la punctul 1 din prezentul dispozitiv să fie stabilite astfel încât să nu se depășească ceea ce este necesar în scopul de a stimula producătorii să își crească în mod efectiv producția de energie electrică produsă din surse de energie regenerabile și, respectiv, furnizorii supuși obligației menționate să achiziționeze efectiv certificatele necesare, evitându-se în special penalizarea furnizorilor menționați într-un mod care ar fi excesiv.
- 3) **Normele privind nediscriminarea cuprinse în articolul 18 TFUE, în articolul 4 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 și, respectiv, în articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2003/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de abrogare a Directivei 96/92/CE trebuie interpretate în sensul că nu se opun unui sistem național de sprijin precum cel descris la punctul 1 din prezentul dispozitiv.**

Semnături